

Daders des Woords – John Howe

Eerder uitgegeven preken van jaargang 21

1. Alzo lief heeft God de wereld gehad	Charles Haddon Spurgeon
2. Mediteren over God	William Bridge
3. Komen tot de genadetroon	Robert Traill
4. Zo wil ik het	William Jay
5. Waarom huilt u?	Ichabod Smith Spencer
6. Christus is alles waard	Robert Smith Candlish
7. Mediteren, hoe doe je dat?	William Bridge
8. Met Christus zijn	Thomas Watson
9. Vertrouw altijd op Hem	John Berridge

Jaargang 21 – nummer 10 – oktober 2019

Toelichting foto omslag

Gods Woord vraagt erom geleefd te worden. Nageleefd te worden. Het is belangrijk om erover te praten, zelfs erover te discussiëren. Maar wanneer de daad niet bij het woord gevoegd wordt, wordt dat spreken een luchtkasteel, zo laat John Howe zien in deze preek. Hoe kan iemand ooit het idee van een gebouw omzetten in een daadwerkelijk gebouw? Alleen wanneer hij alles wat hij leert op het goede moment en op de juiste manier inzet, is hij in staat om iets moois te bouwen. Zo is het ook met het Woord van God en met Zijn Koninkrijk: alleen wanneer we Gods Woord horen en doen, wordt Zijn Koninkrijk in ons en in deze wereld daadwerkelijk gebouwd.

Bronvermelding

Oorspronkelijke titel: *Sermon VI.*

Bron: John Howe, *The Whole Works of the Rev. John Howe*, Vol. 4, Londen: 1822.

De preek is vertaald onder verantwoordelijkheid van Stichting De Tabernakel.

De pdf en de originele Engelse tekst zijn te vinden op de website: www.tabernakel.nl

Vormgeving en druk: Drukkerij AMV, Lunteren

Daders des Woords

*En weest daders des Woords, en niet alleen hoorders, uzelf met valse overlegging bedriegende.
Jakobus 1:22*

Het is niet mijn bedoeling om meerdere keren met u bij deze tekst stil te staan. Daarom is er weinig tijd om te spreken over de context ervan, die onlosmakelijk bij deze woorden hoort. In het achttiende vers lezen we een jubelende lofprijzing over het Woord van God als het goddelijke zaad en beginsel van de nieuwe geboorte. Door dit Woord wordt Gods grote en heerlijke werk van de nieuwe schepping voortgebracht. 'Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaad door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen van Zijn schepselen.' Daarop is de volgende vermaning gegrond: 'Een ieder mens zij ras om te horen' (vers 19). Dat wil zeggen, grijp elke gelegenheid aan om de prediking van dit Woord te horen. En dan komen we ten slotte bij de waarschuwing van onze tekst: 'Weest daders des Woords, en niet alleen hoorders.'

Het horen van het Woord is het aangewezen middel dat deze nieuwe schepping tot stand brengt. Door het horen van het Woord kan de ziel van een mens gered worden, omdat God het daarvoor aangewezen heeft. Hij maakt het keer op keer werkzaam om deze nieuwe schepping te bewerkstelligen. Maar wij mogen niet denken dat het deze uitwerking heeft op mensen die er alleen naar luisteren, zonder ernaar te handelen. Daarom vindt de apostel het passend en noodzakelijk om ook te benoemen onder welke voorwaarden wij deze rijke uitwerking mogen verwachten: namelijk als we nauwlettend acht slaan op het Woord, met het oprechte voornemen daaraan te gehoorzamen en ons in onze levenswandel door het gehoorde te laten leiden. Anders zal het niets uitwerken. 'Weest daders des Woords, en niet alleen hoorders, uzelf met valse overlegging bedriegende.'

We zouden aan de hand van deze tekst verschillende leerstellingen van de goddelijke waarheid kunnen bespreken. Ik wil echter proberen alles in één stelling samen te vatten: 'Het is jammerlijk zelfbedrog om alleen een hoorder van het Woord te zijn, en geen dader ervan.' We zullen de volgende drie punten behandelen en daarna een toepassing maken.

1. Ik wil u laten zien wat het betekent om een dader van het Woord te zijn,
2. Wat het betekent om alleen een hoorder te zijn, en
3. Waarin de laatste groep zichzelf jammerlijk bedriegt.
4. Toepassing.

1. Een dader van het Woord

Ik zal u laten zien wat het betekent om 'een dader van het Woord' te zijn. Deze uitdrukking duidt op een gewoonte. Wij noemen een man of vrouw naar het werk dat hij of zij doet, al naar gelang de manier waarop zij hun leven invullen. Een dader van het woord is niet iemand

die zo af en toe eens iets doet wat het Woord beveelt of opdraagt. Nee, het is zijn gewoonte, zijn levenswerk om de voorschriften van dit Woord te gehoorzamen. Hij leeft zijn leven aan de hand van het Woord.

Op dezelfde manier wordt de term 'werker van ongerechtigheid' in het Oude en Nieuwe Testament gebruikt voor mensen die als het ware in zonde handelen. Zij worden zonde-makers genoemd, zoals de Griekse uitdrukking nadrukkelijk laat doorklinken. Het is hun werk om zonde te doen; daar wijden ze hun krachten aan. Zo is een 'dader van Gods Woord' over het algemeen iemand wiens levenswerk het is om voortdurend te doen wat God zegt. Dat veronderstelt en omvat allerlei dingen. We zullen ze kort bespreken.

1. Het veronderstelt een plan, een vastberaden voornemen, dat dit mijn levenswandel zal zijn. De psalmist zegt: 'Ik heb gezworen, en zal het bevestigen, dat ik onderhouden zal de rechten van Uw gerechtigheid. (...) Ik heb mijn hart geneigd om Uw inzettingen eeuwig te doen, ten einde toe' (Ps. 119:106, 112). Het is alsof hij zegt: 'Ik neem me vastberaden voor dit te doen; ik zal dit voornemen nastreven in heel mijn levenswandel, en niets zal me ervan afhouden.' Op dezelfde manier moeten wij acht slaan op het Woord: met een vastberaden voornemen in ons hart en met het oprechte doel iets te leren om dat vervolgens in praktijk te kunnen brengen; om de waarheden die wij horen zoveel mogelijk toe te passen in ons dagelijks leven.

2. Het houdt in dat we er toegewijd naar streven Gods gedachten en wil, die Hij ons in Zijn Woord voorhoudt, te begrijpen. Dan stellen wij ons er niet tevreden mee om slechts te horen wat ons voorgehouden wordt, maar onderzoeken we het gehoorde en overdenken we de strekking, reikwijdte en kernboodschap ervan. Want wij kunnen nooit daders van Gods Woord en wil zijn als een blinde, in het donker. Daarvoor moeten we Zijn Woord en wil eerst kennen en begrijpen. Het is een weg waarop we met open ogen moeten lopen. Een goed inzicht, zegt de psalmist, hebben allen die Zijn geboden doen (zie Ps. 111:10). Volgens hem is een goed inzicht net zo noodzakelijk als het onderhouden van Gods geboden. Wij kunnen Zijn geboden niet gehoorzamen als we ze niet goed begrijpen.

Deze woorden veronderstellen ook dat iemand die een goed inzicht in Gods geboden heeft, daardoor geneigd zal zijn deze te onderhouden. (Dit lijkt de specifieke betekenis van deze tekst.) En dat het onderhouden van deze geboden erop wijst dat hij ze goed begrijpt. Ja, de mens die begrijpt dat dit in zijn belang is, en die zich er daarom op toelegt Gods gedachten en wil te kennen en daarnaar te leven, die is een wijs mens.

3. Het veronderstelt dat wij ons oordeelsvermogen gebruiken bij het horen van het Woord om te onderscheiden wat goddelijk en wat menselijk is. Want God heeft het goed gedacht dat het Woord in de wereld verspreid zou worden door handen en middelen die daar al te gemakkelijk menselijke elementen in laten doorsijpelen. Soms geldt dit alleen voor de manier waarop we het Woord uitdelen. Deze schat die wij ontvangen, zal onvermijdelijk enigszins smaken naar

het vat waarmee het overgebracht wordt. Maar wij moeten ons vooral richten en acht slaan op het wezenlijke, waarvan we aannemen dat dit het goddelijke is.

Ook zal er soms enige dwaling zijn in de inhoud. Daar geldt: wij moeten verlangen naar de zuivere melk van het Woord, opdat we daardoor zullen opgroeien, als pasgeboren baby's (1 Petr. 2:2). Pasgeboren baby's proeven of de melk zuiver is of dat deze op een of andere manier verontreinigd is. Zo heeft het nieuwe schepsel ook een bepaalde smaakzin. Job vraagt: 'Zou mijn smaakzin verdorven dingen niet opmerken?' (zie Job 6:30). De Bereeërs werden geroemd omdat zij de Schriften onderzochten om te weten of de dingen die de apostelen hen vertelden, van God waren of niet (Hand. 17:11). Ze waren edeler van gezindheid dan die in Thessalonica, wordt daarom gezegd. Wij moeten ons oordeelsvermogen gebruiken. Zo bidt de apostel voor de Filippenzen dat zij overvloedig zullen worden in oordeelsvermogen en alle fijngevoeligheid, geestelijke fijngevoeligheid, opdat ze kunnen onderscheiden wat wezenlijk is en wat daarvan afwijkt (Fil. 1:9-10).

4. Het veronderstelt grote eerbied bij het horen van het Woord. Om zó te horen dat wij daders kunnen zijn, moeten we er heel eerbiedig acht op slaan en bedenken: dit is een hemelse openbaring, iets wat ons vanuit de hemel wordt voorgehouden. Het is een goddelijk licht, dat ons door middel van het horen beschijnt. In dit opzicht zit er onmiskenbaar iets fout bij heel veel mensen die belijden te geloven: de eerbied ontbreekt, de eerbied die we verschuldigd zijn aan de heilige Schriften die 'Gods Woord' genoemd worden en die Hij Zichzelf ook als zodanig toe-eigent.

Ik moet bekennen dat ik met verbazing heb gezien met hoeveel eerbied wetenschappers en geleerden bepaalde oude documenten of boeken behandelen en hoeveel waarde daaraan toegekend wordt. Nu is er nergens ter wereld één overblijfsel uit de oudheid bekend dat ook maar in de buurt komt bij de Heilige Schriften. Deze zijn, voor een groot deel tenminste, de oudste geschriften ter wereld. Als er door vele eeuwen heen een woord aan ons overgeleverd zou zijn, zou dat grote eerbied en diep ontzag moeten opwekken. Maar als we het beschouwen als een goddelijk Woord, als een openbaring vanuit de hemel, hoeveel te meer verdient het dan onze diepe eerbied! De Efeziërs vereerden een beeld dat, zoals zij geloofden, uit de hemel gevallen was. Heel Efeze, zo werd gezegd, aanbad de grote godin Diana en het beeld dat van Jupiter gevallen was (vgl. Hand. 19:35). Heel de stad was als het ware één van hart en ziel over dit ene voorwerp dat, zoals ze dachten, van hemelse oorsprong was. Maar over de heilige Schriften weten wij zeker dat ze door God geïnspireerd zijn; want heel de Schrift is door God ingegeven (2 Tim. 3:16).

En wanneer het Woord met eerbied ontvangen wordt als het Woord van God, niet dat van een mens, ligt het in de lijn der verwachting dat het ook gehoorzaamd zal worden. Wij zullen het Woord dóen als we in gedachten elk gedeelte van die waarheid laten voorafgaan door de woorden die Hijzelf, Die de Heere van hemel en aarde is, zo vaak gebruikte: 'Zo zegt de HEERE'.

Het is het Woord van Hem Die alle dingen schiep en ze onderhoudt door het woord van Zijn kracht. Als wij beseffen dat dit Woord het zegel van Gods majesteit draagt, zal het zeggenschap over ons hart hebben. Tot dát moment zal het weinig voor ons betekenen.

5. Een dader van het Woord zijn, veronderstelt dat wij het Woord geloven; dat ons horen gemengd is met geloof. Zonder geloof doet het Woord ons geen nut. Het betekent niets, als deze twee niet samengaan. Het Woord van God, zegt de apostel, werkt in hen die geloven (naar 1 Thess. 2:13). Maar, zoals we op een andere plaats lezen, 'het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen die het gehoord hebben' (Hebr. 4:2). Het is onwaarschijnlijk dat iemand het Woord zal gehoorzamen als hij het op één lijn zet met de woorden van een kind. Als u twijfelt aan de betrouwbaarheid van degene die u iets vertelt, zullen zijn woorden waarschijnlijk weinig invloed hebben op uw doen en laten. Dan maakt u uw keuzes niet op grond van wat hij u vertelt. Wat betekent het om Gods Woord te ontvangen met geloof? Dat we vertrouwen op de autoriteit van de Spreker, op het gezag van Degene bij Wie het vandaan komt. 'Dit is het Woord van God. Ik twijfel er net zo min aan als aan het bestaan van de dingen die ik met eigen ogen zie.' Want het is het geloof dat het onzichtbare zichtbaar maakt. Het geloof is een vaste grond van de dingen die men hoopt, en een bewijs van de zaken die men niet ziet (Hebr. 11:1). 'God heeft dit gezegd; daarom is het net zo zeker, als wanneer ik het met eigen ogen zag.' Het Evangelie is de kracht van God tot zaligheid voor ieder die gelooft. Maar voor hen die het niet geloven, betekent het niets; voor hen doet het geen kracht.

6. Het vraagt liefde; een geweldige liefde die het hart doet instemmen met Gods Woord. Over bepaalde mensen wordt gezegd dat ze de liefde voor de waarheid niet aangenomen hebben om zalig te worden (2 Thess. 2:10). Zij hadden een behagen in de ongerechtigheid. Ze hadden zoveel liefde voor de goddeloosheid, dat ze geen liefde voor de waarheid hadden. Daarom werden ze onder krachtige dwalingen gelaten om leugens te geloven, opdat ze veroordeeld zouden worden. Zo ziet u dat deze zaken met elkaar verbonden zijn. De liefde die hier gevraagd wordt, werkt een oprecht verlangen naar de melk van het Woord, opdat we daardoor opgroeien (1 Petr. 2:2). Het werkt ook vreugde, want het Woord smaakt de ziel zo goed. 'Hoe lief heb ik Uw wet!' (Ps. 119:97), zegt David. Deze 'wet' was de toenmalige openbaring van Gods wil en gedachten. Deze was zoeter dan honing voor zijn mond (Ps. 119:103). 'Toen Uw woorden gevonden zijn', zei Jesaja, 'zo heb ik ze opgegeten, en Uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten' (Jes. 15:16). Wanneer is de kans groot dat Gods Woord gedáán zal worden? Als de hoorder het innig liefheeft. Als zijn ziel er zo'n voldoening in vindt, als hij het zo hartelijk bijvalt, dat hij er als het ware één mee wordt.

7. Het veronderstelt onderworpenheid; een gehoorzame onderwerping en hartelijke overgave aan het Woord. 'Ontvangt met zachtmoedigheid het Woord, dat in u geplant wordt, hetwelk uw zielen kan zaligmaken' (Jak. 1:21). Het hart van veel mensen verzet zich hevig tegen Gods Woord. Wanneer ze er iets in tegenkomen dat tegen hun verdorven neigingen ingaat, komen

ze in opstand en protesteren ze verontwaardigd. Net als het volk in Jeremia 44 zeggen ze in feite: 'Aangaande het woord, dat gij tot ons in de Naam des HEEREN gesproken hebt, wij zullen naar u niet horen' (Jer. 44:16). U moet het Woord dus ontvangen met zachtmoedigheid. Dat betekent dat u zich eraan onderwerpt, ook al gaat het misschien dwars tegen u in. Op deze manier hebben gelovigen het Woord ontvangen toen dat verschrikkelijke dingen sprak. Toen de profeet vreselijke dingen voorzegde, reageerde Hizkia: 'Het woord des HEEREN, dat gij gesproken hebt, is goed' (Jes. 39:8).

8. Het veronderstelt dat het hart veranderd is door het Woord. Dan heeft het Woord een stempel en zegel op de ziel gezet. Want de hoorder kan het Woord nooit doen als er geen beginsel van leven in hem is. Juist dat leven zorgt ervoor dat hij gehoorzaamt. Daarom staat er in Jakobus 1:18, enkele verzen voor onze tekst van vandaag: 'Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen van Zijn schepselen.' Als het Woord de nieuwe schepping niet gewerkt heeft, zal een mens het Woord niet doen zoals dat van hem verwacht en geëist wordt. Het Woord moet in ons hart geschreven worden en dan moeten wij aan de hand van die kopie leven. En die kopie moeten we steeds vergelijken met het oorspronkelijke document, het Woord zelf.

De apostel schreef dat zijn lezers van harte gehoorzaam geworden waren aan het voorbeeld van de leer die aan hen overgeleverd was (Rom. 6:17). Of, zoals deze woorden ook gelezen kunnen worden: 'de leer waaraan u overgegeven bent.' Dat wil zeggen: u bent in de mal van het Woord gegoten en daardoor hebt u het stempel en zegel ervan op uw ziel ontvangen. Daarom gehoorzaamt u het nu van harte. Onze Heere Jezus Christus heerst in Zijn Koninkrijk (in het meest wezenlijke deel daarvan) over een gewillig volk. Hij is geen slavenkoning! Zij gehoorzamen Hem van harte; dat is hun innerlijke neiging. Hoe heeft Zijn kracht Zijn onderdanen gewillig gemaakt? Door Zijn wet in hun harten te schrijven. Dat is de grote belofte van het Evangelieverbond. Wanneer iemand tot een 'brief van Christus' gemaakt wordt, wordt Gods wil in zijn hart geschreven. Vanaf dat moment gehoorzaamt en doet hij het Woord; eerder niet.

9. Het veronderstelt dat we de voorschriften van het Woord getrouw gedenken in de specifieke gebeurtenissen die plaatsvinden. In de woorden die op onze tekst volgen, gebruikt de apostel het beeld van iemand die het Woord hoort zonder dat hij van plan is dat in praktijk te brengen. Jakobus zegt: zo iemand is als een man die het gezicht waarmee hij geboren is, in een spiegel bekijkt; want hij ziet zichzelf, gaat weg en vergeet meteen hoe hij eruitzag (Jak. 1:23-24). Als we bedenken met welk doel de apostel deze vergelijking maakt, zien we dat deze niet alleen betrekking heeft op dat wat ons in het Woord geopenbaard wordt. Ook verwijst het niet alleen naar de beeltenis van wat wij op dit moment in werkelijkheid zijn. Deze vergelijking vertelt ons bovendien wat wij zouden moeten zijn.

Als wij in het Woord kijken zoals we in een spiegel kijken, zien we daar een levendig beeld van het nieuwe schepsel. Dan zien we dus hoe wij zouden moeten zijn. En als we onszelf daarmee vergelijken, zien wij hoe we in werkelijkheid zijn. Zo zien we waar onze huidige beeltenis afwijkt van ons ideaalbeeld, om het zo eens te zeggen. Iemand die slechts een vluchtige blik in de spiegel werpt, loopt verder en vergeet wat hij gezien heeft; zijn spiegelbeeld verdwijnt meteen weer uit zijn gedachten. Daarom moeten wij voortdurend het beeld voor ogen houden dat Gods Woord ons laat zien, namelijk de ware gedaante van een christen, zodat we zien in welk opzicht ons eigen beeld daarvan afwijkt. Zo zullen we steeds in staat zijn te corrigeren wat niet goed is en onze levenswandel overeenkomstig inrichten.

10. Tot slot: het veronderstelt dat wij alle regels in het Woord daadwerkelijk toepassen op de situaties waarin we ons bevinden. 'Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou' (Ps. 119:11). Met dat doel is het in dat magazijn, in die schatkamer, opgeslagen: om gebruikt te worden wanneer we het nodig hebben. Wij moeten vaardig zijn in het woord van de gerechtigheid, dat genoeg in zich heeft om de mens die God toebehoort volmaakt te maken en volkomen toegerust tot elk goed werk. Dan zullen wij altijd, wat er ook gebeurt en waar we ook mee bezig zijn, onze leefregel bij de hand hebben en deze ook daadwerkelijk op onze situatie kunnen toepassen. Op zo'n manier gaan we niet twijfelend onze weg, en evenmin zorgeloos. Want dit zijn de uitersten die wij vermijden moeten. Als we voortdurend dicht bij het Woord leven en de Bijbelse leefregels altijd bij de hand hebben om ze op specifieke situaties toe te kunnen passen, voorkomt dat een voortdurende angstvalligheid. Anderzijds is ook zorgeloosheid niet te rechtvaardigen. Want velen leven op zo'n manier dat het hen totaal onverschillig laat of ze het goed doen of niet. Het ene extreem is erg onaangenaam. Het andere is levensgevaarlijk, ja dodelijk. Om ze allebei te vermijden, is het noodzakelijk dat dit Woord het richtsnoer van ons leven is en dat we het toepassen in ons dagelijks leven.

2. Alleen een hoorder van het Woord

Laten we ook iets over het tweede punt zeggen: wat betekent het om alleen een hoorder te zijn? Het betekent niet: 'alles behalve de uitwendige daad van het horen', alsof er niet méér mee bedoeld werd dan het uitwendige horen dat zowel mensen als dieren doen. Ongetwijfeld zijn hierbij ook ons verstand en onze andere vermogens inbegrepen. 'Alleen een hoorder zijn' betekent over het algemeen dus dat wij luisteren zonder dat we van plan zijn het ook te doen. Want als tegen ons gezegd wordt dat wij daders moeten zijn, betekent dat niet dat wij *alleen terwijl we het horen* alles moeten doen wat het Woord ons voorschrijft en gebiedt. Wat daarnaast en bovendien van ons gevraagd wordt, is het voornemen om het Woord voortdurend in praktijk te brengen. Alleen een hoorder zijn betekent dat wij horen zonder van plan te zijn naar het gehoorde te handelen. Dan zijn er andere motieven en overwegingen die iemand ertoe brengen het Woord te horen, maar denken ze er niet over het in praktijk te brengen. Het kwam nooit in hen op dat juist dát het ware en eigenlijke doel van het horen is.

Nu is er slechts één waarheid, maar er zijn vele dwalingen. Als er maar één goed doel is, moeten wij ons op dat doel richten – en dat is het doen. Om daartoe in staat te zijn, is slechts één juiste zielsgesteldheid vereist. Er zijn echter allerlei doelen en veel verkeerde beginselen en gesteldheden die met betrekking tot deze kwestie in de menselijke geest kunnen leven. Daarom wil ik, als de tijd het toelaat, een aantal karaktertrekken voor u schetsen van degenen die ‘alleen hoorders’ zijn. Want zoals er allerlei doelen zijn, en zoals onze geest op allerlei manieren onwillig kan zijn om zich op het ware doel te richten, zo gevarieerd zijn ook de karakters van degenen die alleen hoorders zijn. Daarom mogen wij er niet van uitgaan dat al deze kenmerken voor een en dezelfde persoon gelden. Sommige eigenschappen horen bij de een, andere bij een ander.

1. De onoplettende hoorder

Een onoplettende hoorder slaat nauwelijks acht op wat hij hoort. Wij moeten (zegt de apostel tegen de Hebreëën) te meer aandacht schenken aan de dingen die wij gehoord hebben, opdat we die niet op enig moment laten glijpen (zie Hebr. 2:1). En Mozes zei: ‘Zet uw hart op al de woorden die ik heden onder u betuig’ (Deut. 32:46). Iemand die niet van plan is te gaan doen wat hij hoort, zal hoogstwaarschijnlijk erg weinig acht slaan op wat hij hoort.

2. De onnadenkende hoorder

Een onnadenkende hoorder denkt nooit na over wat hij hoort, en hij vergelijkt het een niet met het ander. (Ik kan nu slechts enkele dingen aanstippen, terwijl er veel meer over te zeggen valt.)

3. De onoordeelkundige hoorder

Een onoordeelkundige hoorder beoordeelt nooit wat hij hoort; hij vraagt zich niet af of het wel waar is. Hij hoort alles aan, het is hem om het even. Wij denken over iets na om ons er een oordeel over te kunnen vormen. Eerst denken we na en vervolgens vellen we er een oordeel over. De onnadenkende hoorder zal dus een onoordeelkundige hoorder zijn.

4. De onnozele hoorder

Een onnozele hoorder hoort al zijn levensdagen, maar wordt nooit een steek wijzer. Altijd leren, maar nooit tot kennis van de waarheid komen. Het licht dringt niet tot hem door en hij is na twintig jaar onder het Evangelie nog net zo onwetend als voorheen.

5. De domme, onaangedane hoorder

Een domme, onaangedane hoorder zit als een steen of een rotsblok onder het Woord. Niets komt er bij hem binnen, niets dringt die steenachtige grond in. Soms worden er dingen gehoord die ieder hart (als dat in een goede gesteldheid is) verbreken; vreselijke, verbazende, verbijsterende, angstaanjagende dingen. Maar zulke mensen horen ze zonder verblijken of verblozen aan. Rotsen en bergen zullen nog eerder bibberen en beven dan zij!

6. De bevooroordeelde, ontevreden hoorder

Er zijn ook bevooroordeelde, ontevreden hoorders. Zij luisteren met tegenzin of afkeer, vooral wanneer het over hun levenswandel gaat. En hoe sterker het gehoorde betrekking heeft op het ware doel van het horen, hoe groter hun afkeer is. Ze kunnen het niet verdragen dingen te horen die op hun hart gericht zijn, die betrekking hebben op godsdienstige zaken.

7. De zinnelijke hoorders

Zinnelijke hoorders komen alleen omdat ze mooie zinnen hopen te horen, wat rijmelarij, een paar geestige opmerkingen. Misschien hebben ze wel predikers gevonden die het zich permitteren hun hoorders in dit opzicht te bevredigen als ze met zo'n verwachting komen. Over deze houding herinner ik me een oud gezegde: *Dissoluti est pectoris in rebus seriis quaerere voluptatem*, het is een slecht teken als iemand de bevrediging van zijn verbeelding zoekt in serieuze zaken. Alsof u muziek gaat maken bij een vriend die met een buitengewoon pijnlijk gebroken been zit; wat zou dat misplaatst zijn! Dit is de staat van veel verbroken, verbrijzelde, zieke en kreupele zielen. Dit is vaak het geval bij mensen met wie we te maken hebben.¹

8. De conceptuele hoorders

Dan zijn er ook conceptuele hoorders. Deze zijn van een wat hogere soort en richting dan de anderen; ze hopen niet alleen op iets moois en opvallends voor hun fantasie of verbeelding, maar ook voor hun verstand. Maar dan willen ze wel bijzondere concepten horen, dingen die ze nog niet eerder hoorden. Ze zijn altijd uit op nieuwigheden. En als ze niets nieuws horen, als ze alles al eens eerder gehoord hebben, vertrekken ze met grote afkeer en aversie van de prediker. Tegelijk met deze mensen noemen we ook de volgende groep; ze lijken veel op elkaar.

9. De spraakzame hoorders

Spraakzame hoorders komen alleen luisteren om gespreksstof op te doen. Of als ze in gezelschap van anderen komen, willen ze een onderwerp hebben om na de dienst over te kunnen praten. Daarover merkte een heidense moralist scherpzinnig op: 'Het is wanneer ze morele voorschriften horen zoals de filosofen die gewoonlijk uitspreken en in hun onderwijs benadrukken; zoals alles in woorden bij hen binnenkwam, zo komt het er ook in woorden weer uit. Dat is hetzelfde alsof de schapen, nadat ze een hele dag gegraasd hebben, 's avonds bij de

¹ Het Griekse woord voor 'alleen hoorders' doet ons denken (zegt de auteur) aan een oud woord dat ermee verwant is en dat gebruikt werd voor bepaalde liedjes en sonnetten, een combinatie van zang en instrumentale muziek, die vaak na afloop van toneelstukken gespeeld werden. Hiermee werden de hoorders vermaakt terwijl ze het theater verlieten. Ook werden ze vaak gebruikt aan het einde van een banket. Wat? Beschouwen degenen die 'alleen horen' Gods Woord als zo'n liedje ter vermaak? 'En ziet, gij zijt hun als een lied der minne', zegt de Almachtige tegen de profeet Ezechiël: 'als een die schoon van stem is, of die wèl speelt [die vaardig een instrument bespeelt]; daarom horen zij uw woorden, maar zij doen ze niet' (Ezech. 33:32). Dit zijn de hoorders die alleen komen om iets moois te horen, om zich aan mooie woorden te laven. Dat is hun enige doel. Zulke hoorders doen beslist niet méér dan horen!

herder komen en dan het gras dat ze opgegeten hebben weer uitbraken om te laten zien hoeveel ze gegeten hebben. Als gras kwam het erin en als gras gaat het er weer uit. Dat verwacht de herder niet; hij verwacht dat hun spijsvertering ermee aan het werk gaat en dat het gras omgezet wordt in melk en wol.' Het is beschamend dat we dergelijke geschriften van heidenen nodig hebben om daarvan te leren. Wat? Omdat alles wat wij horen, tot ons komt in de vorm van woorden, zou het er daarom ook allemaal in woorden weer uit moeten komen? Nee, het doel van het horen is juist dat het verwerkt wordt. Het moet arbeid en vrucht opleveren, in overeenstemming met wat wij horen.

10. De kritische en muggenzifterige hoorders

Dan zijn er ook nog kritische en muggenzifterige hoorders. Zij komen met opzet niet als daders van de wet, maar als rechters. Ze komen om te zien waar ze over kunnen zeuren, waar ze hun oordeel over kunnen uitspreken. 'Was dit en dat op een goede manier geordend? Waren deze en die woorden goed gekozen? Was de boodschap wel evenwichtig genoeg?' Enzovoorts. Dit is het enige doel waarmee ze komen luisteren.

11. Kwaadwillige hoorders

En dan is er nog een anders soort hoorders. Ik ben bang dat er hier in onze tijd te veel van zijn. Dat zijn de kwaadwillige hoorders. Zij komen met opzet om iets aan te kunnen merken op de predikers en vooral op hun boodschap. Door dit soort mensen werd onze Zaligmaker vaak lastiggevallen, zoals u weet. Ze kwamen om Hem te horen en Hem vragen te stellen. Ze wilden Hem iets ontlokken waarmee ze Hem in de val konden laten lopen, woorden waarin ze Hem konden verstrikken.

12. Geërgerde, boze hoorders

Daarbij kunnen we ook nog de geërgerde, boze hoorders noemen, zoals de toehoorders bij de laatste preek van Stefanus. Zij knersten met hun tanden en konden zich niet bedwingen om zijn leven geweld aan te doen.

Hier ziet u de karakters van degenen die alleen maar hoorders zijn. Ze zijn er in allerlei soorten en maten. Ik zal vandaag alleen nog spreken over het zelfbedrog van deze mensen. We zullen zien waarin zij zich bedriegen en hoe groot dit bedrog is.

3. Jammerlijk zelfbedrog

Waarin zij zich bedriegen

Deze mensen bedriegen zich in hun daden. Want ze denken gewoonlijk dat ze het goed gedaan hebben. Ze zien hun tekortkoming niet; ze beseffen niet dat ze alleen hoorders zijn.

Ze bedriegen zich ook met betrekking tot hun beloning. Het horen levert hen al die tijd niets op. Al hun werk is voor niets. 'Maar die inziet in de volmaakte wet, die der vrijheid is, en daarbij blijft, deze, geen vergeetachtig hoorder geworden zijnde, maar een dader van het werk, deze,

zeg ik, zal gelukkig zijn in dit zijn doen' (Jak. 1:25). Maar ze gaan nooit met een zegen weg. Wie alleen een hoorder is, loopt de zegen onherroepelijk mis.

Het bedrog is groot

Hun bedrog is erg groot. Want het lijdt toch geen twijfel dat zij zich bedriegen! Iedereen kan toch zien dat het Evangelie gegeven is om in praktijk gebracht te worden. Wat is het vreemd dat mensen zich in zo'n duidelijke zaak bedriegen! Om welke andere reden kan het Evangelie ons gegeven zijn, dan opdat wij het in praktijk zouden brengen? Welk ander doel zou het ooit kunnen hebben? Dit zouden we op allerlei manieren kunnen bewijzen, als we daar tijd voor hadden.

Het is zelfbedrog

Verder is het zelfbedrog, want er staat dat zij *zichzelf* bedriegen. Dat is iets heel anders dan wanneer de zaak alleen op passieve wijze uitgedrukt zou worden, en in minder sterke bewoordingen. Alsof u tegen iemand zegt: 'Mijnheer, u vergist zich; u wordt misleid en bedrogen.' Dit is veel vriendelijker dan wanneer u zegt dat hij *zichzelf* misleidt en bedriegt. Want dat houdt in dat hij daar actief mee bezig is; dat hij zichzelf actief bedriegt, zoals dat ook voor de mensen in onze tekst moet gelden. Want als zij niet de een of andere kunstgreep of list zouden gebruiken, konden ze deze dingen nooit voor hun eigen ogen verbergen. Vooral zouden ze dan niet kunnen negeren dat dit Woord ons gegeven is als een gids voor onze levenswandel. Degenen die alleen hoorders zijn, zien dit heel hun leven over het hoofd. Wat een ellendig bedrog! Dat is hun werk en de Heere weet wat een armzalig werk het is. Het kan niet anders of ze hebben veel spitsvondigheid gebruikt om zo'n duidelijke waarheid voor hun eigen ogen te verbergen; om niet te begrijpen dat het Evangelie gegeven is als de leidraad voor hun levenswandel, opdat ze uiteindelijk gelukkig zouden worden!

4. Toepassing

We zullen met een korte toepassing eindigen. Wat kunnen we uit deze tekst leren?

Ten eerste: dat mensen geneigd zijn de hoofdzaak van hun plicht te negeren en zich met onbelangrijkere aspecten daarvan bezig te houden.

Ten tweede: dat zelfbedrog een groot gevaar is tijdens het horen van het Woord, als mensen daar niet bijzonder voor op hun hoede zijn.

Ten derde: dat de hele zaak van het Evangelie nadrukkelijk betrekking heeft op onze levenswandel. De apostel schrijft: Wees niet alleen hoorders, maar daders van het Woord! Alsof hij gezegd had: Stel uzelf er niet mee tevreden het Woord van God alleen maar te horen, alsof het geen betrekking had op uw levenswandel – want dat is in het algemeen

onmiskenbaar het geval. Als wij het Woord alleen horen, beantwoorden we niet aan de bedoeling van het Evangelie.

Ten vierde: dat het een buitengewoon belangrijke plicht is om acht te slaan op het gepredikte Woord, of: om dat te horen, ernaar te luisteren. Daar gaat het om in onze levenswandel; dat we leven in overeenstemming met het Woord! Het is dus van groot belang dat wij een hoorder van het Woord zijn. En omdat velen deze plicht negeren, ligt alle nadruk op het doel waarmee het Evangelie tot de wereld komt. Het Evangelie is van geen betekenis tenzij het geloofd wordt en dit geloof komt door het horen (Rom. 10:17).

Er zijn veel mensen die zichzelf behagen door bezwaren op te werpen tegen zoveel horen en zoveel prediken; dat vinden ze vergeefs en nutteloos. Maar dat komt ongetwijfeld doordat ze weinig hebben nagedacht over het doel van dit horen en prediken. Als het enige doel zou zijn dat de prediker iets nieuws vertelt en dat de hoorders iets leren wat ze nog niet wisten, dan zouden aandachtige, opmerkbare luisteraars binnen korte tijd alle noodzakelijke waarheid kunnen leren. Maar het doel van de prediking is eerder het inscherpen van en het aansporen tot dingen die al bekend zijn. Nadat de apostel gezegd heeft dat God ons gebaard heeft door het Woord van de waarheid, opdat wij in zeker opzicht eerstelingen van Zijn schepselen zouden zijn, voegt hij daaraan toe: 'Wees haastig om te horen' (Jak. 1:18-19). Het is alsof hij zegt: 'Deze dingen moeten u vaak op het hart gedrukt worden, opdat het resultaat daarvan – de nieuwe schepping – geen twijfel zal lijden. Als dit op het ene moment niet plaatsvindt, dan misschien op een ander. Wees daarom haastig om te horen; uw leven hangt ervan af!

Tot slot, u ziet hoe belangrijk het is om het Woord niet alleen te horen, maar het ook te doen. Daarvoor hoef ik geen andere aansporing te geven dan die onze Heere gaf aan het slot van Zijn onderwijs op de berg: 'Een ieder dan, die deze Mijn woorden hoort en ze doet, die zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft; en er is slagregen neergevallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen dat huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steenrots gegrond. En een ieder, die deze Mijn woorden hoort en ze niet doet, die zal bij een dwaze man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft; en de slagregen is neergevallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen dat huis aangeslagen, en het is gevallen, en zijn val was groot' (Matth. 7:24-27).

Velen zijn (hoop ik) steviger gefundeerd geraakt door het vele prediken en horen van onze tijd. Maar als ik over deze dingen nadenk, kan ik niet anders dan vrezen dat velen zeer dicht bij een vreselijke val zijn. Zij zijn alleen hoorders van Christus' woorden geweest en hebben zich er nooit om bekommerd die ook te doen.

Leeft onder ons de vrees dat wij de gelegenheid kwijt raken om Gods Woord te horen? Het zou vreemd zijn als dat niet het geval is. Deze gelegenheid is aan zulke voorwaarden

verbonden, dat wij ons altijd in gevaar moeten weten. En als wij wat dit betreft dus reden hebben tot vrees, hoe zouden we God dan nog zwaarder kunnen tergen? Gebrek aan Gods Woord is een oordeel en verderf. Op welke manier zouden wij deze nog eerder over ons afroepen dan door alleen hoorders te zijn, zonder er blijk van te geven dat we het Woord ook in praktijk brengen?

Als wij ons er maar van harte aan zouden toewijden om alles wat we horen ook toe te passen, om het gehoorde om te zetten in daden en vruchten, dan zouden we zo'n klap misschien kunnen afwenden. Want we hebben reden om dit oordeel te vrezen – om er doodsbang voor te zijn. Maar stel dat wij dit niet kunnen afwenden, dan zou het ons tot troost zijn als we in zo'n donkere, weinig hoopgevende tijd het volgende kunnen zeggen: 'Geprezen zij God; toen ik die voorrechten genoot, zette ik me ervoor in om die ten volle te benutten. Ik probeerde zoveel mogelijk gelegenheden aan te grijpen om het Woord te horen met het voornemen dat ook in praktijk te brengen. Ik wilde dat het me sterker zou maken en me verder zou brengen in het leven als christen.'

Ja, het zal ons veel troost geven als wij op zo'n manier kunnen terugkijken in een tijd van donkerheid en duisternis die wij mogelijk nog gaan meemaken, wie weet hoe snel al. Dan zou ons leven op dit moment een goede voorbereiding zijn op de tijd die komt. Want dan zijn we nu een voorraad aan het opbouwen, een schatkamer aan het vullen, die we in zo'n tijd kunnen aanspreken. Dan dragen we het Woord in ons hart mee. Dan kan het Woord in ons binnenste spreken terwijl we neerliggen, opstaan en onderweg zijn. Dan zullen we in staat zijn tegen onszelf te preken.

Kort gezegd, als wij ooit in een situatie zouden terechtkomen dat we nooit het gezicht van een dienaar van Gods Woord zien en zijn stem nooit horen; als wij onze dagen in een wildernis, woestijn of grot ten einde zouden brengen; dan zou het een troost zijn als dit Woord – dat onze ziel kan zalig maken – onze metgezel is, als het Woord in ons ingeplant is. Ja, het zou een grote troost zijn om een schat aan goddelijke waarheid te bezitten en daarop te kunnen teren als wij de uitwendige bediening ervan moesten missen! Laten deze dingen ons dus aansporen om daders van het Woord te zijn, en niet alleen hoorders.